

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 2022-04-12

Mål nr

B 2197-21

PARTER

Klagande

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

Motpart

JONATAN Elliot Lorén, 20000112-3058
Skomakaregården 94 B
423 55 Torslanda

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Richard Backenroth
Advokatbyrå Richard Backenroth AB
Södra vägen 12
412 54 Göteborg

SAKEN

Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2021-03-12 i mål B 5384-20

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen ändrar hovrättens dom på det sättet att Högsta domstolen förenar skyddstillsynen med föreskrift om samhällstjänst 80 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelsestraffets längd ha bestämts till fyra månader.

Kriminalvården, Frivården Göteborg ansvarar för övervakningen av Jonatan Lorén.

Richard Backenroth ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av Jonatan Lorén i Högsta domstolen med 7 570 kr. Av beloppet avser 6 056 kr arbete och 1 514 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen ska bestämma påföljden till ett fängelsestraff som är längre än fyra månader.

Jonatan Lorén har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Jonatan Lorén har gjort sig skyldig till utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Målsäganden var 14 år men annat är inte visat än att Jonatan Lorén trodde att hon var 16 år. Gärningen har bestått i att han förmått henne att mot ersättning utföra ett oralt samlag.
2. Hovrätten har bestämt påföljden till skyddstillsyn med föreskrift om att Jonatan Lorén ska gå igenom den vård eller behandling som Kriminalvården bestämmer.

Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

3. Den som förmår ett barn som inte har fyllt arton år att mot ersättning företa eller tåla en sexuell handling döms för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Straffet är fängelse i högst fyra år. (Se 6 kap. 9 § brottsbalken; jfr dock regeringens förslag i lagrådsremissen Skärpt syn på våldtäkt och andra sexuella kränkningar, beslutad den 24 februari 2022.)

Påföljdsbestämningen i detta fall

4. Straffmättningsvärdet för den gärning Jonatan Lorén har gjort sig skyldig till motsvarar fyra månaders fängelse och är därmed inte så högt att det bryter den grundläggande presumtionen mot att döma till fängelse. Avgörande för om påföljden ska bli fängelse är därför om en sådan påföljd krävs med hänsyn till brottslighetens art sammantaget med dess straffvärde (se ”Oaktsamhet och art” NJA 2021 s. 536 p. 11).

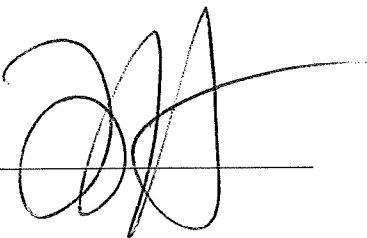
5. Varken i förarbetena eller i Högsta domstolens praxis finns några uttalanden om att utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling är brottslighet av sådan art att det finns anledning till särbehandling vid påföljdsvalet.

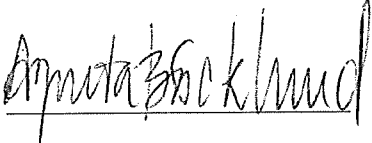
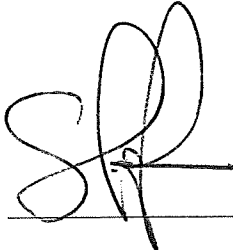
6. Högsta domstolen har uttalat att utrymmet för att genom rättsutveckling i praxis särbehandla ytterligare brottstyper med hänvisning till deras art är begränsat. Om en sådan särbehandling övervägs, ska beaktas bl.a. om det finns ett särskilt behov av normbildning som den aktuella brottstypen kan föranleda. Flera sexualbrott särbehandlas i praxis. Som skäl för detta betonas ofta det allvarliga angrepp på den personliga integriteten som gärningarna rymmer. Brotstypen är dock inte ensamt avgörande; en individualiserad bedömning ska göras av hur starkt brottslighetens art talar för fängelse i det enskilda fallet. (Se "Oaktsamhet och art" p. 13 och 15.)

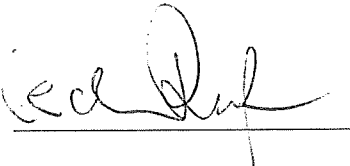
7. I samband med att straffskalan för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling skärptes den 1 januari 2020 uttalade regeringen bl.a. följande. Det är av utomordentlig vikt att skydda barn och ungdomar från att dras in i prostitution. Den tekniska utvecklingen har väsentligt ökat möjligheterna för vuxna att i sexuella syften komma i kontakt med barn. De sexuella handlingar som köpare efterfrågar av unga är generellt av ett mer hänsynslöst slag, eftersom unga som säljer sex har betydligt svårare att sätta gränser än vuxna. Barn och unga som har sålt sexuella handlingar drabbas ofta av omfattande skadeeffekter. Skyddsaspekterna för barnet är därför särskilt framträdande. Även för det samhälleliga intresset av att motverka att barn utnyttjas genom köp av sexuella handlingar är kriminaliseringen av stor betydelse. Det är därför viktigt att det av lagstifningen tydligt framgår att brottet är oacceptabelt och att det innebär en grov kränkning av barnet. (Se prop. 2018/19:157 s. 13 och 16.)

8. Mot denna bakgrund får utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling anses innefatta en sådan påtaglig kränkning av den personliga integriteten att brottets art bör tillmätas betydelse för påföljdsbestämningen. Det finns därmed en presumtion för fängelse.
9. Som utgångspunkt bör kunna gälla att villkorlig dom i förening med samhällstjänst, trots brottslighetens art, kan komma i fråga vid utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling om straffmättningsvärdet inte är högre än att det motsvarar fängelse i tre månader och att det finns ett något större utrymme vid skyddstillsyn.
10. Eftersom straffmättningsvärdet för den gärning Jonatan Lorén har gjort sig skyldig till motsvarar fängelse i fyra månader, får en skyddstillsyn i förening med samhällstjänst anses vara tillräckligt ingripande. Jonatan Lorén har samtyckt till att utföra samhällstjänst.
11. Med hänsyn till straffmättningsvärdet är utgångspunkten att antalet timmar samhällstjänst ska bestämmas till 100. Antalet timmar ska emellertid fastställas efter en samlad bedömning där påföljden i sin helhet ska framstå som en tillräckligt ingripande reaktion på brottet. Vid den bedömningen ska beaktas den grad av ingripande som påföljden innebär utöver samhällstjänsten, t.ex. i form av övervakning och eventuell behandling. (Jfr Agneta Bäcklund m.fl., Brottsbalken, 1 december 2021, JUNO, version 19, kommentaren till 28 kap. 2 a §.)
12. Det bör vid bestämmandet av antalet timmar samhällstjänst därför beaktas att Jonatan Lorén har stått under övervakning i ett år och att han genomgår och nu är inne i slutfasen av ett sexualbrottsprogram som är ett av de mest omfattande behandlingsprogrammen inom Kriminalvården. Däremot ska det förhållandet att Jonatan Lorén har varit frihetsberövad i målet inte

påverka bedömningen när antalet timmar samhällstjänst bestäms (se NJA 2012 s. 968). Mot denna bakgrund bör antalet timmar samhällstjänst bestämmas till 80.

 Agneta Bäcklund

I avgörandet har deltagit justitieråden Johnny Herre, Agneta Bäcklund (skiljaktig), Stefan Johansson (referent), Cecilia Renfors och Johan Danelius. Föredragande har varit justitiesekreteraren Karin Lambertz.

SKILJAKTIG MENING

Justitierådet Agneta Bäcklund är skiljaktig och fastställer hovrättens domslut samt anför:

Enligt min mening bör domskälen från och med punkt 3 ha följande lydelse.

3. Frågan i målet är om det aktuella brottet är av sådan art att det finns skäl för särbehandling vid påföljdsvalet.
4. Högsta domstolen har uttalat att utrymmet för att genom rättsutveckling i praxis särbehandla ytterligare brottstyper med hänvisning till deras art är begränsat. Brottstypen är dock inte ensamt avgörande; en individualiserad bedömning ska göras av hur starkt brottslighetens art talar för fängelse i det enskilda fallet.
5. Vilken betydelse som brottets art får för påföljdsbestämningen är emellertid också beroende av brottets straffvärde.
6. Flera sexualbrott, exempelvis våldtäkt och oaktsam våldtäkt samt motsvarande brott mot barn under femton år, särbehandlas vid påföljdsvalet med hänvisning enbart till brottens art. Andra sexualbrott, exempelvis utnyttjande av barn för sexuell posering, har ansetts vara av en sådan art att det finns en presumtion för fängelse vid straffvärden som motsvarar fängelse i sex månader.
7. Den 1 januari 2020 skärptes straffskalan för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Minimistraffet höjdes från böter till fängelse och maximistraffet höjdes från fängelse i två till fängelse i fyra år. (Se prop. 2018/19:157.) Att lagstiftaren i samband med lagändringen inte gjorde något

uttalande om att sådana gärningar också bör särbehandlas vid påföljdsvalet talar mot att en sådan särbehandling generellt ska göras.

8. Samtidigt måste det beaktas att köp av sexuella handlingar av barn innebär en kränkning av barnet och att sexualbrott också normalt särbehandlas vid påföljdsvalet med hänsyn till de integritetskränkningar som brotten innebär och det behov av normbildning som ofta finns i fråga om vad som utgör en oacceptabel sexuell handling. I många av de hänseenden som kan förväntas vara av betydelse för påföljdsvalet är brottet vidare likartat med utnyttjande av barn för sexuell posering. Brotten har också samma grundläggande skyddsintresse, nämligen att skydda barn mot att utnyttjas sexuellt.

9. En presumtion för fängelse vid köp av sexuella handlingar av barn bör därför, liksom vid utnyttjande av barn för sexuell posering, anses gälla vid brott som har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader.

10. Straffmättningsvärdet för den gärning Jonatan Lorén har gjort sig skyldig till motsvarar fängelse i fyra månader. Påföljden bör, som hovrätten har kommit fram till, bestämmas till skyddstillsyn. Jonatan Lorén genomgår ett sexualbrottsprogram inom Kriminalvården. Det finns inte något skäl att ändra hovrättens föreskrift om vård eller behandling.

AB

HÖGSTA DOMSTOLEN
Enhet 2
JS 20

AVRÄKNINGSUNDERLAG
2022-04-12
Stockholm

Aktbilaga 34
Mål nr B 2197-21

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 20000112-3058	Datum för dom/beslut 2022-04-12
Efternamn Lorén	Förnamn JONATAN Elliot

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2020-07-10	2020-09-17
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2-4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Karin Lambertz
Namnförtydligande

Dok.Id 228194

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2066 103 12 Stockholm	Riddarhustorget 8	08-561 666 00 E-post: hogsta.domstolen@dom.se Webb: www.hogstادمstolen.se	-	måndag-fredag 08:00-12:00 13:15-16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 3
Rotel 35

DOM
2021-03-12
Göteborg

Mål nr
B 5384-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts dom den 1 oktober 2020 i mål nr B 10920-20, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagaren Fredrik Berglund
Göteborgs åklagarkammare

Klagande (Målsägande)

Sekretess, se Partsbilaga sekretess

Ombud och målsägandebiträde: Advokaten Payam Hatami
Norra Hamngatan 40, 411 06 Göteborg

Motpart (Tilltalad)

JONATAN Elliot Lorén, 20000112-3058
Skomakaregården 94 B, 423 55 Torslanda

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Richard Backenroth
Södra vägen 12, 412 54 Göteborg

SAKEN

Våldtäkt mot barn m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten, som tillämpar 29 kap. 7 § första stycket brottsbalken, ändrar tingsrättens dom när det gäller ansvar för brott på så sätt att hovrätten

- dömer Jonatan Lorén för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling enligt 6 kap. 9 § brottsbalken och
- bestämmer påföljden till skyddstillsyn.

Jonatan Lorén ska gå igenom den vård eller behandling som Kriminalvården bestämmer.

Dok.Id 595262

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	-	måndag – fredag 08:00–16:00

Kriminalvården, Frivården Göteborg, ska ansvara för övervakningen av Jonatan Lorén och utse övervakare.

Med ändring av tingsrättens dom när det gäller skadestånd förpliktar hovrätten Jonatan Lorén att betala skadestånd till Sekretess med 5 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 3 juli 2020 till dess betalning sker.

Det som tingsrätten har förordnat om sekretess ska fortfarande gälla.

Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen ska även i fortsättningen vara tillämplig för de uppgifter som har lagts fram vid hovrättens förhandling respektive hänvisning inom stängda dörrar och som kan röja målsägandens identitet. Detsamma gäller uppgifterna i Partsbilaga sekretess.

Jonatan Lorén ska betala en avgift på 800 kr enligt lagen om brottsofferfond.

Richard Backenroth får ersättning av allmänna medel med 32 654 kr, varav 23 513 kr för arbete, 2 610 kr för tidspillan och 6 531 kr för mervärdesskatt.

Payam Hatami får ersättning av allmänna medel med 29 981 kr, varav 21 375 kr för arbete, 2 610 kr för tidspillan och 5 996 kr för mervärdesskatt.

Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Åklagaren har justerat gärningsbeskrivningen och lagt till ett femte stycke med följande lydelse. ”Under alla omständigheter har Jonatan Lorén förmått målsäganden, som inte fyllt 18 år, att mot ersättning företa eller tåla den ovannämnda sexuella handlingen.”

Åklagaren har yrkat att hovrätten dömer Jonatan Lorén för våldtäkt mot barn, i andra hand för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling enligt 6 kap. 9 § brottsbalken.

Sekretess (målsäganden) har yrkat att hovrätten dömer Jonatan Lorén för våldtäkt mot barn och bifaller hennes skadeståndsyrkande. Målsäganden har i andra hand yrkat att hovrätten dömer Jonatan Lorén för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling och förpliktar Jonatan Lorén att till henne betala skadestånd med 27 400 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 3 juli 2020 till dess betalning sker. Av beloppet avser 25 000 kr ersättning för kränkning och 2 400 kr ersättning för sveda och värk.

Jonatan Lorén har motsatt sig ändring av tingsrättens dom.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av väsentligen samma skriftliga bevisning som tingsrätten. Barnförhören med målsäganden, Filip Karstorp, Melvin Löfvenhamn Berg och Emma Olsson samt förhören vid tingsrätten med Jonatan Lorén, Veronica Källö, Camilla Kempe, John Kempe och Christoffer Feuk har spelats upp.

På Jonatan Loréns begäran har tilläggsförhör hållits med honom i hovrätten. Han har då i allt väsentligt berättat följande.

När han frågade målsäganden om hon ville träffa honom, fick han till svar att hon ville ha 500 kr per träff. Han frågade vad han skulle få för ersättningen. Svaret var att hon

kunde runka av honom och utföra oralsex. Betalning skulle ske via swish till en av målsägandens vänner eftersom målsäganden var rädd att hennes föräldrar skulle se betalningen. Den aktuella dagen bad målsäganden honom swisha 300 kr före de gjorde något. När han under oralsexet var nära att få utlösning, frågade han om han fick komma i hennes mun. Hon svarade ja, men sa att hon ville ha 200 kr extra i sådana fall. Det var målsäganden som begärde pengar. Han bara accepterade hennes erbjudande.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Åtalet för våldtäkt mot barn

Hovrätten gör samma bedömning som tingsrätten i fråga om skuld med följande tillägg.

Genom utredningen i målet är klarlagt att målsäganden, som vid tiden var 14 år, har utfört oralsex på Jonatan Lorén på tid och plats som åklagaren har påstått. De objektiva förutsättningarna för våldtäkt mot barn är därmed uppfyllda. Avgörande för frågan om Jonatan Lorén ska dömas till ansvar för detta brott är emellertid om han haft uppsåt till eller varit oaktsam beträffande omständigheten att målsäganden var under 15 år. I denna del gör hovrätten följande överväganden.

Målsäganden har lämnat en berättelse som är förhållandevis detaljrik, men som enligt hovrättens bedömning även innehåller motstridiga detaljer och som i vissa delar framstår som överdriven. En del uppgifter får vidare inte stöd av vad vittnena Filip Karstorp och Melvin Löfvenhamn Berg har berättat. Sammantaget gör hovrätten bedömningen att det krävs robust stöd i övrig utredning för att målsägandens berättelse ska kunna läggas till grund för en fällande dom.

Jonatan Lorén har berättat att målsäganden skrev till honom att hon var 16 år gammal. Denna uppgift är inte sådan att den kan lämnas utan avseende och, som tingsrätten har kommit fram till, har inte heller motbevisats av åklagaren. Hovrätten har härmed att

utgå från att Jonatan Lorén fick detta svar. Det konstateras att förhållandena härmed är sådana att Jonatan Lorén inte kan sägas haft uppsåt till omständigheten att målsäganden inte fyllt 15 år. Frågan är då om han varit oaktsam i fråga om målsägandens ålder.

Det krävs ingen kvalificerad form av oaktsamhet utan en allmän oaktsamhetsbedömning ska göras. Oaktsamheten kan vara antingen medveten eller omedveten. Samtliga för gärningsmannen iakttagbara omständigheter, eller förhållanden som förelegat, vid tidpunkten för gärningen ska beaktas (se prop. 2017/18:177 s. 56 ff. och 88 f.).

Jonathan Lorén har berättat att målsägandens profilbild på Instagram var sådan att han fick uppfattningen att hon var i vart fall 16 år. Hon skickade även bilder på sitt ansikte, som han uppfattade stämma med den uppgivna åldern. Den i målet åberopade skriftliga bevisningen motsäger inte Jonatan Loréns uppgift om att målsägandens kroppsliga mognad var sådan att den kan stämma överens med en person som är 16 år gammal. Jonatan Lorén har vidare berättat att målsäganden förde sig på ett moget sätt när de träffades; hon hade pondus och självförtroende och talade på ett sätt som gjorde att hon framstod som i vart fall 16 år.

Av Jonatan Loréns uppgifter framgår att han inte insåg risken för att målsäganden var under 15 år. Inte heller anser hovrätten att han borde ha gjort det. Enligt hovrättens bedömning har det därmed, under dessa förhållanden, inte ålegat Jonatan Lorén att närmare undersöka eller kontrollera målsägandens ålder. Lika med tingsrätten bedömer hovrätten därmed att Jonatan Lorén inte varit oaktsam i fråga om målsägandens ålder.

Hovrätten ansluter sig vidare till tingsrättens bedömning att det inte heller är visat att Jonatan Lorén med våld tvingat målsäganden till den sexuella handlingen eller varit grovt oaktsam i förhållande till att hon inte deltog frivilligt. Åtalet för våldtäkt mot barn ska därför ogillas.

Åtalet för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

Som framgår ovan är det i målet utrett att målsäganden, som var 14 år vid händelsen, har utfört oralsex på Jonatan Lorén på tid och plats som åklagaren har påstått. Frågorna som hovrätten har att ta ställning till är om Jonatan Lorén har förmått målsäganden att mot ersättning företa eller tåla denna sexuella handling och om Jonatan Lorén haft uppsåt till eller förfarit oaktsamt avseende omständigheten att målsäganden inte fyllt 18 år.

Aktuell straffbestämmelse infördes för att skydda barn och ungdomar från att dras in i prostitution, men bestämmelsen omfattar även sådana köp av sexuella handlingar som sker under andra förhållanden än rena prostitutionsförhållanden (se prop. 2018/19:157 s. 11 ff.). Kravet att barnet ska förmås till handlingen innebär ett krav på en påverkan av barnet. Enligt hovrättens bedömning är det fråga om ett tämligen lågt ställt krav på hur denna påverkan närmare ska ha tagit sig uttryck. Det saknar vidare betydelse om barnet eller köparen är den aktive i utförandet av den sexuella handlingen.

Av Jonatan Loréns uppgifter, som inte motbevisats, framkommer att målsäganden erbjöd honom nakenbilder mot ersättning. Han avböjde detta erbjudande och frågade om de i stället kunde träffas. När målsäganden skrev att hon ville ha 500 kr varje gång de sågs, frågade han vad han skulle få för ersättningen. De kom överens om att hon skulle runka av honom och utföra oralsex. Enligt Jonatan Lorén var överenskommelsen anledningen till att de pratade med varandra. Av i målet samstämmiga uppgifter är det vidare klarlagt att det var Jonatan Lorén som tog initiativ till den aktuella träffen. Härtill framkommer att Jonathan Lorén under genomförandet av den sexuella handlingen efterfrågade vad som får uppfattas som en tilläggstjänst i form av att få utlösning i målsägandens mun. Detta resulterade i en överenskommelse om högre ersättning, vilken också swishades efter handlingen. Enligt hovrättens bedömning har Jonatan Lorén härigenom påverkat målsäganden på ett sådant sätt att han har förmått henne till utförandet av den sexuella handling som åtalet avser, dvs. ett oralt samlag.

Genom målsägandens, Jonatan Loréns och vittnet Melvin Löfvenhamn Bergs uppgifter, vilka får stöd av åberopat kontoutdrag, är det vidare klarlagt att Jonatan Lorén den aktuella dagen swishade sammanlagt 700 kr till Melvin Löfvenhamn Berg. Jonatan Lorén swishade 300 kr före utförandet av den sexuella handlingen och 400 kr efter. Det förutsätts inte att ersättningen ges till den underårige, utan ersättningen kan helt eller delvis ges till någon annan (se prop. 2004/05:45 s. 148). Därmed saknar det betydelse att ersättningen swishades till Melvin Löfvenhamn Berg och inte till målsäganden. Enligt hovrättens bedömning har ersättningen varit en förutsättning för att målsäganden skulle utföra den aktuella tjänsten. Att målsäganden kan ha haft fler skäl till att träffa Jonatan Lorén och utföra handlingen föranleder ingen annan bedömning.

Det är klarlagt att Jonatan Lorén utgick från att målsäganden var sexton år gammal. Jonatan Lorén ska därmed dömas för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet härmed.

Påföljd

Straffskalan för utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling skärptes i januari 2020 genom att såväl minimistrammet som maximistrammet skärptes. Härigenom skärptes synen på brottet, det markerades att böter inte motsvarar brottets allvar samt förtydligades att brottet generellt har ett högre straffvärde än motsvarande handlingar som riktar sig mot vuxna.

Jonatan Lorén var tjugo och ett halvt år vid tiden för gärningen. Hovrätten bedömer att straffmättningsvärdet för gärningen motsvarar fängelse i fyra månader. Straffmättningsvärdet är därmed inte så högt att det i sig talar för att bestämma påföljden till fängelse.

Enligt hovrättens mening finns det anledning att se allvarligt på den typ av brottslighet som Jonatan Lorén har gjort sig skyldig till. Det saknas dock stöd i såväl förarbeten som avgöranden från Högsta domstolen för att utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling är brott av sådan art att det finns en presumtion för att påföljden ska be-

stämmas till fängelse. Det finns i och för sig exempel där domstolar har funnit anledning att överväga ett fängelsestraff bl.a. med hänvisning till att straffbestämmelsen är föranledd av behovet av ett särskilt straffrättsligt skydd för barn och ungdomar mot att utnyttjas för köp av sexuella tjänster samt syftar till att skydda barn från att dras in i prostitution (se t.ex. RH 2008:79). Praxis i frågan är dock inte enhetlig (se bl.a. Svea hovrätts dom den 22 mars 2016 i mål nr B 10312-15 och Hovrätten för Nedre Norrlands dom den 13 september 2012 i mål nr B 544-12). Mot bakgrund av det begränsade utrymmet att genom rättsutveckling i praxis särbehandla ytterligare brottstyper med hänvisning till deras art, finns det för närvarande inte stöd att beakta utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling som ett så kallat artbrott (se rättsfallen NJA 2014 s. 559 och NJA 2017 s. 446).

Jonatan Lorén är tidigare ostraffad och förefaller leva under ordnade förhållanden. Med beaktande av brottslighetens karaktär gör hovrätten emellertid bedömningen att Jonatan Lorén har behov av visst stöd. Därmed finns anledning att anta att en skyddstillsyn med den behandling som frivården föreslagit kan bidra till att Jonatan Lorén avhåller sig från fortsatt brottslighet. Den planerade behandlingen är emellertid inte av avgörande betydelse för att döma till skyddstillsyn. Det saknas därför skäl att i domslutet ange hur långt fängelsestraff som skulle ha dömts ut om fängelse i stället hade valts som påföljd. Påföljden ska därför bestämmas till skyddstillsyn med föreskrift att genomgå den vård eller behandling som frivården finner lämplig.

Skadestånd

En gärning som någon deltar i frivilligt kan normalt inte anses utgöra en sådan allvarlig kränkning att rätt till kränkingsersättning föreligger. Bestämmelsen om utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling har emellertid motiverats av att det finns ett särskilt behov av skydd för barn och ungdomar som utnyttjas för köp av sexuella tjänster. För ansvar krävs dessutom att gärningsmannen ska ha förmått barnet att företa eller tåla sexuella handlingar. Brottet i sig är därför sådant att det ofta berättigar till kränkingsersättning.

Hovrätten bedömer att omständigheterna kring gärningen är sådana att målsäganden har fått sin personliga integritet kränkt på ett sådant sätt att hon är berättigad till kränk-
ningsersättning. Jonatan Lorén har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig.
Hovrätten bedömer att skälig ersättning för kränkning motsvarar 5 000 kr.

Avseende sveda och värk måste målsäganden visa att hon har haft en akut sjukdoms-
tid. Målsägandens uppgifter i denna del är knapphändiga och även om de får visst stöd
av vad hennes mamma har berättat, har ingen skriftlig bevisning eller annan utredning
lagts fram. Yrkandet om ersättning för sveda och värk ska därför ogillas.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 9 april 2021

Hovrättsrådet Lotten Karlén, f.d. hovrättsrådet Bengt Nilsson (skiljaktig) och
tf. hovrättsassessorn Linda Kaufman (referent) samt nämndemännen Reidar Eriksson
och Leif Höglund (skiljaktig) har deltagit i avgörandet.

AVRÄKNINGSUNDERLAG, se bilaga C

SKILJAKTIG MENING, se bilaga D

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2020-10-01
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 10920-20

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

JONATAN Elliot Lorén, 20000112-3058
Skomakaregården 94 B
423 55 Torslanda

Offentlig försvarare:

Advokat Richard Backenroth
Advokatbyrå Richard Backenroth AB
Södra vägen 12
412 54 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Fredrik Berglund
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

Målsägande

Sekretess, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Payam Hatami
Advokatbyrån Fenix AB
Stampgatan 20
411 01 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Våldtäkt mot barn, 6 kap 4 § 1 st brottsbalken
2020-07-03

Skadestånd

Sekretess NN 4:s skadeståndsyrkande avslås.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
404 83 Göteborg	Ullevigatan 15	031-701 10 00		måndag - fredag
		E-post: avdelning1tgg@dom.se		08:00-16:30
		www.goteborgstingsratt.domstol.se		

Sekretess

Sekretessbestämmelsen i 35 kap 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som har lagts fram vid förhandlingen inom stängda dörrar och som kan röja målsäganden NN 4:s identitet. Det samma ska gälla målsäganden NN 4:s identitetsuppgifter i partsbilagan till denna dom.

Ersättning

1. Richard Backenroth får ersättning av staten med 123 393 kr. Av beloppet avser 76 869 kr arbete, 21 845 kr tidspillan och 24 675 kr mervärdesskatt.
 2. Payam Hatami får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 66 973 kr. Av beloppet avser 48 438 kr arbete, 5 140 kr tidspillan och 13 395 kr mervärdesskatt.
 3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har begärt att Jonatan Lorén ska dömas för våldtäkt mot barn enligt 6 kap 4 § 1 st brottsbalken, med följande gärningsbeskrivning.

Jonatan Lorén har genomfört annan sexuell handling jämförlik med samlag med målsäganden som var 14 år gammal och som inte deltog frivilligt.

Den sexuella handlingen har bestått i att han med våld tvingat målsäganden att utföra oralsex på honom. Våldet bestod i att han tryckt upp målsäganden mot en vägg, hållit fast henne samt tagit tag i hennes huvud och hållit fast det i samband med den sexuella handlingen.

Det hände den 3 juli 2020 vid Zenithgården i Torslanda, Göteborgs stad

Jonatan Lorén begick gärningen med uppsåt. I vart fall var han grovt oaktsam i förhållande till att målsäganden inte deltog frivilligt. Han var åtminstone oaktsam beträffande omständigheten att målsägande var under 15 år.

Målsäganden, som har biträtt åtalet, har begärt att tingsrätten ska förpliktiga Jonatan Lorén att betala skadestånd med 115 000 kr och ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 3 juli 2020 till dess full betalning sker. Av det begärda beloppet avser 100 000 kr ersättning för kränkning och 15 000 kr ersättning för sveda och värk.

Då målet rör ansvar för sexualbrott råder sekretess för målsägandens personuppgifter. Hon benämns i domen därför genomgående endast som målsäganden.

UTREDNINGEN

Åklagaren och målsäganden har som skriftlig bevisning åberopat fotografier och kartbild från platsen för gärningen, fotografier av skada på målsäganden, kontoöversikt över Jonatan Loréns konto samt chatkonversationer som målsäganden haft med andra personer. De har som muntlig bevisning åberopat under förundersökningen inspelade barnförhör med målsäganden, Filip Karstorp, Melvin Berg och Emma Olsson. Vidare har på deras begäran hållits vittnesförhör med Veronica Källö, Camilla Kempe, John Kempe och Christoffer Feuk.

DOMSKÄL

Inledning

I målet finns flera omständigheter som är ostridiga eller som inte satts i fråga. Med utgångspunkt i dessa kan följande noteras. Jonatan Lorén och målsäganden hade inte träffats före den aktuella händelsen och var inte bekanta med varandra. De hade haft viss kontakt via chat. Den 3 juli 2020 träffade målsäganden vittnena Filip Karstorp, då 12 år, och Melvin Berg, 13år, vid Torslanda torg. Hon kände Melvin men inte Filip. Hon berättade att hon skulle träffa en person, som skulle ge henne pengar för att få träffa henne, och bad dem följa med. De tog buss till Zenithgården. Hon träffade där Jonatan Lorén, som heller inte var bekant för Filip och Melvin. Medan Filip och Melvin väntade på henne, gick målsäganden tillsammans med Jonatan Lorén bakom en byggnad. Bakom byggnaden utförde målsäganden oralsex på Jonatan Lorén. Hon återkom en stund senare till Filip och Melvin och berättade att hon sugit av Jonatan Lorén. Målsäganden, Filip och Melvin åkte därifrån i buss. Målsäganden åkte hem medan Filip och Melvin stannade vid Torslanda torg.

Jonatan Lorén swishade före den sexuella aktiviteten 300 kr till Melvin, därefter 400 kr. Melvins till swish knutna telefonnummer hade tidigare förmedlats till

Jonatan Lorén i chat med målsäganden. Överföringarna kom snart till Veronica Källös kännedom då Melvin var familjehemsplacerad hos henne. Veronica Källö hade därefter kontakter med Jonatan Loréns föräldrar och Jonatan Lorén. Jonatan Lorén angav då inledningsvis att pengarna utgjorde en hittelön för att hans väska hittats.

Gärningen

Förhörsuppgifter

Tingsrätten antecknar här målsägandens uppgifter under förundersökningen och Jonatan Loréns berättelse vid tingsrätten i korthet. Övriga uppgifter framgår av tingsrättens bedömning i den mån de haft en mer direkt betydelse för denna.

Målsäganden: Flera personer, som hon inte var bekant med, hade lagt till henne på Snapchat. När hon den 1 juli 2010 var tillsammans med sin kompis Emma Olsson, så fick hon ett meddelande från en person som ville träffa henne och erbjöd pengar för det. De skrattade åt det och hon ignorerade meddelandet. Den 3 juli 2010, när hon var på Torslanda torg, fick hon på nytt ett liknande meddelande från samma person. Hon förstod inte varför han ville träffa henne. Hon visade meddelandet för Melvin, som tyckte att hon skulle träffa killen. Hon ville inte, men Melvin tyckte det var lättförtjänta pengar och höll länge på att försöka övertala henne att träffa killen. Hon ville inte men lät sig övertalas. Melvin och Filip sa att det var värt det. Hon tänkte i och för sig på att det kunde ha med sex att göra och var rädd för att råka ut för ett övergrepp. Killen meddelade att han bodde i närheten av Zenithgården och de kom överens att träffas där. Hon sa i meddelande att hon var 14 år. Killen ville inte säga hur gammal han var men skrev att han var något år äldre än hon. Hon visade den konversationen för Filip. Hon kom överens med Melvin och Filip att de skulle komma om hon gjorde något tecken. De åkte buss till Zenithgården. Killen skulle swisha pengarna. Hon ville inte ha dem utan tyckte att

Melvin lika gärna kunde få dem. Melvin skrev sitt telefonnummer i chatten innan de åkte. Hon visste inte hur mycket pengar det var fråga om utan det måste ha överenskommit mellan Melvin och killen. Hon träffade killen på fotbollsplanen. När de två gick iväg tillsammans, drog han iväg henne i armen. Hon försökte gå mot ett annat håll och signalerade massor och vinkade till Melvin och Filip. Men killen drog henne bara hårdare och gick snabbare. De kom bakom husen där killen tryckte upp henne mot en vägg. Hon rev sig då på den ojämna väggen, vilket gav ett sår på handleden. Han kysste henne intensivt och tog henne hårt på rumpan och sen på bröstet. Hon försökte trycka bort honom men han höll bara hårdare fast hennes händer. Han tog tag i henne hårtofs och tryckte ner hennes huvud mot sitt underliv. Killen hade mjukisbyxor men inga underkläder på sig. Han tryckte hennes huvud mot sin penis och tvingade henne att suga av honom. Han fick utlösning i hennes mun och hon spottade långt. Han gick sin väg och hon gick bort till Melvin och Filip, vilka hon berättade allt för. Hon har inget minne av att ha pratat i telefon med Filip under tiden som hon var med killen. Hon spottade hela vägen. Hon åkte hem, där hon duschade länge för att hon bara kände sig äcklig. Hon ville inte säga något till sina föräldrar. Då Melvins fosterföräldrar undrat vad pengarna kommit för, kontaktades hon av killen som föreslog att de skulle säga att pengarna var hittelön för att de hittat hans väska. Hon vägrade trots att han då blev hotfull. Jonatan Lorén blockade sedan henne på Snapchat och Instagram.

Jonatan Lorén: Ett par veckor innan den aktuella händelsen fick han kontakt med målsäganden på Instagram. Han kände henne inte utan såg väl bilderna. Han minns inte hur konversationen startade, men de kom in på pengar. Hon frågade honom om han ville ha nakenbilder i utbyte mot pengar. Det verkade inte vara första gången som hon erbjöd sådant. Han frågade henne om hon ville ses och hon bad honom lägga till henne på Snapchat. Han gjorde det och det fortsatte att prata om att ses. Hon uppgav att hon ville ha 500 kr för varje gång de träffades. De diskuterade också vad som hon kunde tänka sig att göra. De kom då överens om att hon skulle runka av honom eller suga av honom för 500 kr. De bestämde träff den aktuella

dagen. Hon hade med sig två kompisar men hon sa att de inte skulle vara med. De gick runt klubbhuset. Det var mycket folk som spelade fotboll på planerna. Hon ville ha pengar innan, och han swishade då först 300 kr. Hon sa att hon inte ville ligga med honom men att det var ok att suga av honom. De kysstes och han frågade henne om det var ok att han tog på henne. Det var det, sa hon. Hon drog ner hans byxor och runkade honom medan de kysstes och hånglade. Han frågade om hon ville suga av honom men hon ville då ha 200 kr extra. Han gick med på det och hon gick ner på knä. När han skulle få utlösning frågade han om det var ok att han kom i hennes mun. Hon sa att det var ok och öppnade sen munnen och visade stolt att hon svalt hans utlösning. Han swishade sedan resten av pengarna. Hon sa att hon hade bråttom till bussen och gav sig av. Under tiden som de hånglade ringde hennes mobil. Hon kollade den och sa att det var Filip och ringde upp honom och sa att allt var ok. Före de träffades hade hon i chatten frågat hur gammal han var. Han skrev 20 och frågade ”du då”. Hon skrev då 16. Han kontaktade målsäganden efter att Melvins fostermor hört av sig. På Snapchat diskuterade de vad de skulle säga och han kom på det med att de skulle ha hittat hans väska. Melvins fostermor trodde dock inte på det och han hörde av sig igen till målsäganden. De kom då överens om att radera chattarna och ta bort varandra på Instagram.

Tingsrättens bedömning

Beviskraven i brottmål är höga. Det fördras alltså en mycket stark bevisning för åklagarens påstående för att en person ska fällas för brott. I den här typen av mål räcker det inte med att en målsägande lämnar en trovärdig berättelse, inte ens att berättelsen allmänt framstår som mer trovärdig än den tilltalades. Målsägandens berättelse måste också vinna stöd av den övriga utredningen.

Målsäganden har lämnat uppgifter som innefattat att Filip måste ha sett att hon skrivit att hon var 14 år till Jonatan Lorén. Filip har dock i förhör inte bekräftat den uppgiften. Inte heller har hennes uppgifter om att hon kommit överens med Melvin

och Filip om att göra tecken till dem om hon behövde understöd eller att hon vinkat till dem när Jonatan Lorén tog med henne, vunnit stöd av pojkarnas berättelser. Av Melvins och Filips berättelse har väl framgått att hon berättat att hon sugit av Jonatan Lorén och tyckt att det var äckligt samt spottat. Emellertid framgår inte med någon tydlighet av deras berättelser att hon skulle ha uttryckt sig på ett sätt som indikerade att hon utsatts för ett överraskande övergrepp. Härtill kommer att omständigheterna kring betalning före och efter händelsen som är förenliga med Jonatan Loréns uppgifter om en på förhand överenskommen sexuell aktivitet. Det har återopats ett fotografi visande en rispa på målsägandens handled. Det fotografiet, taget en tid efter händelsen, ger inget särskilt stöd för målsägandens redogörelse. Genom Filips berättelse får också anses klarlagt att han pratat på telefon med målsäganden när hon befunnit sig bakom huset med Jonatan Lorén men att hon då inte uttryckt att något inte stod rätt till. Övriga uppgifter om målsägandens mående efter händelse och det faktum att hon hållit fast vid i grunden samma berättelse är inte helt tillräckligt för att anse att det finns ett avgörande stöd för hennes uppgifter. Tingsrätten anser då inte det vara visat att Jonatan Lorén med våld tvingat målsäganden till sexuell aktivitet eller varit grovt oaktsam i förhållande till att hon inte deltog frivilligt.

Det kan heller inte, mot Jonatan Loréns påstående anses visat att hon angett att hon varit 14 år. Hans uppgift om att hon i chatten sagt sig vara 16 år får då godtas. Det har mot det inte framkommit något som gör att han får anses oaktsam i fråga om hennes ålder.

Åtalet för våldtäkt mot barn ska alltså ogillas.

Jonatan Lorén har vidgått att han köpt en sexuell tjänst av en person som han känt till var under 18 år. Det står alltså klart att han i vart fall kan ha gjort sig skyldig till straffbar handling. Ett sådant brott, utnyttjande av barn genom köp av sexuell

handling, omfattas dock inte av åklagarens gärningsbeskrivning. Brottet, med endast fängelse i straffskalan, kan då inte nu komma under tingsrättens bedömning.

Skadeståndsfrågan

Jonatan Lorén har bestritt skadeståndsyrkandet och förklarat sig inte godta något belopp som skäligt i och för sig.

Av den bedömning som tingsrätten gjort i fråga om gärningen följer att skadeståndsanspråket ska avslås.

Övriga frågor

De ersättningar som försvararen och målsägandebiträdet begärt är skäliga. Dessa kostnader ska staten svara för.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 22 oktober 2020 och ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

Mats Eriksson

Frihetsberövande, se bifogat avräkningsunderlag

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseår 20000112-3058	Datum för dom/beslut 2020-10-01
Efternamn Lorén	Förnamn JONATAN Elliot

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad**Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet**
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2020-07-10	2020-09-17
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 20000112-3058	Datum för dom/beslut 2021-03-12
Efternamn Lorén	Förnamn JONATAN Elliot

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2020-07-10	2020-09-17
------------	------------

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska i vissa fall tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 och 27 § förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

Dok.Id 595282

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se Webb: www.vastrahovratten.domstol.se	-	måndag–fredag 08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 3
Rotel 35

SKILJAKTIG MENING
2021-03-12

Mål nr
B 5384-20
Bilaga D

Från hovrättens dom är Bengt Nilsson och Leif Höglund skiljaktiga i fråga om påföljd och skadestånd på det sätt som framgår av följande yttrande.

Påföljd

För utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling är det föreskrivna straffet fängelse i högst fyra år. Brottet omfattar sexuella handlingar av mycket varierande slag och allvarlighetsgrad samt avser gärningar mot alla barn, från de yngsta ända upp till 18 års ålder.

Den sexuella handling som Jonatan Lorén har förmått målsäganden att företa eller tåla är att målsäganden tagit Jonatan Loréns könsorgan i sin mun och genomfört ett oralt samlag med honom till dess han fick utlösning i hennes mun.

När det gäller det orala samlaget är det en sexuell handling som med hänsyn till kränkningens allvar är jämförlig med samlag och en typiskt sett allvarlig sexuell handling som någon kan förmås till. En sådan sexuell handling omfattas – som framgår av det hovrätten har anfört i skulddelen i förevarande dom – av regleringen avseende brottet våldtäkt mot barn. Målsäganden var vid gärningen endast 14 år och så ung att hon inte uppnått åldern för sexuellt självbestämmande. Hon saknade således rätt att själv tillåta den sexuella handlingen som hon har förmåtts att företa eller tåla. Att det är en så allvarlig sexuell handling som Jonatan Lorén har förmått målsäganden att genomföra bör få ett större genomslag vid bestämmandet av straffvärdet än majoriteten har kommit fram till.

Vid bestämmandet av straffvärdet bör i skärpande riktning även beaktas att Jonatan Lorén utgick från att målsäganden bara var 16 år och sålunda ett barn som var två år yngre än den ålder som gäller för när en sådan gärning som åtalet i nu berörd del avser inte längre är straffbar som brottet utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling.

Dok.Id 600521

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	-	måndag – fredag 08:00–16:00

Vid en samlad bedömning av det nu anförda och de övriga omständigheterna vid gärningen anser vi att straffvärdet för denna för en vuxen gärningsman motsvarar fängelse i något över sex månader. Med beaktande av att Jonatan Lorén vid gärningen ännu inte var fyllda 21 år ska straffmättningsvärdet sättas något lägre och bestämmas till fängelse sex månader.

Straffmättningsvärdet är inte så högt att det redan till följd av detta finns en presumtion för att bestämma påföljden till fängelse.

Fråga uppkommer då om brottslighetens karaktär är sådan att det till följd av detta finns anledning att välja fängelse som påföljd. I förarbetena till bestämmelsen om brottet utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling har lagstiftaren inte angett om brottet är ett så kallat artbrott, dvs. ett brott för vilket det finns en presumtion för att välja fängelse som påföljd, även om straffvärdet understiger fängelse ett år. Det finns inte heller något avgörande från Högsta domstolen som klargör den frågan. Praxis i lägre domstolar är inte heller entydig och det är i och för sig inte en uppgift för dessa domstolar att peka ut nya brottstyper som artbrott (se rättsfallet NJA 2011 s. 386 punkten 6 och de rättsfall majoriteten har anfört i den frågan).

Det brott Jonatan Lorén har gjort sig skyldig till är ett allvarligt sexualbrott mot ett barn. Ett barn är en person som enligt lagstiftaren förtjänar ett särskilt skydd mot att utnyttjas för sexuella ändamål. Brottets straffmättningsvärde är så högt att det sammantaget med brottets karaktär finns starka skäl för att välja fängelse som påföljd för brottet, trots att det inte är ett så kallat artbrott.

Som majoriteten har kommit fram till är en skyddstillsyn den för Jonatan Lorén lämpligaste påföljden. För att den påföljden ska anses tillräckligt ingripande och kunna väljas i stället för fängelse krävs det enligt vår mening att den förenas med en föreskrift om behandling enligt den behandlingsplan som Kriminalvården har tagit fram och bifogat till sitt yttrande i målet. Jonatan Lorén är villig att gå igenom en sådan behandling. Vi anser således att påföljden ska bestämmas till en skyddstillsyn med särskild behandlingsplan,

dvs. en så kallad kontraktsvård. Om vi inte valt den påföljden skulle vi dömt ut fängelse i sex månader i enlighet med straffmättningsvärdet. I likhet med Kriminalvården anser vi att övervakningen ska pågå i 18 månader.

Skadestånd

I linje med vår bedömning av brottets straffvärde ligger att vi anser att kränkningen av målsägandens personliga integritet är mer omfattande än majoriteten har kommit fram till. Vi anser därför att kränkingsersättningen ska bestämmas till ett högre belopp än majoriteten har gjort och bestämmas till skäliga 10 000 kr.

VÅRT DOMSLUT I NU BERÖRDA DELAR

Vi bestämmer påföljden för det brott hovrätten nu dömer Jonatan Lorén för till skyddstillsyn med särskild behandlingsplan. Om fängelse i stället hade valts som påföljd, skulle fängelse 6 månader ha dömts ut. Jonatan Lorén ska genomgå behandling enligt upp- rättad behandlingsplan, se bilaga till tingsrättens aktbilaga 59.

Då vi är överröstade beträffande påföljd finns det inte anledning för oss att ytterligare ut- veckla domslutet i den delen.

Vi ändrar tingsrättens dom även beträffande skadestånd på så sätt att vi förpliktar Jonatan Lorén att till målsäganden betala skadestånd med 10 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntela- gen från den 3 juli 2020 till dess betalning sker.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se